

Commissie voor Economie, Consumentenbescherming en Digitale Agenda
14 juni 2023

Hoorzitting over het akkoord van 31 maart 2023 tussen federale regering en financiële sector rond betere spreiding van geldautomaten

Toelichting standpunt OKRA

Herman Fonck
Voorzitter Cel Belangenbehartiging OKRA

OKRA kort even voorstellen:

- Grootste ouderenorganisatie Vlaanderen
- Ruim 130 000 leden post-corona
- 1100 lokale trefpunten
- 10 000 vrijwilligers
- Groot aandeel 75-plussers in ledengroep

OKRA leden en digitale kloof

Bij open bevraging over wenselijke prioriteiten belangenbehartiging ouderen blijkt digitale kloof met banken in alle provincies **een van de 5 meest genoemde topprioriteiten bij leden OKRA :**

Nood aan beleid voor niet digitale toegang tot bank en cash: essentieel voor behoud financiële autonomie van ouderen

Vormingsaanbod rond digitale vaardigheden is **niet** van aard om dit te kunnen vervangen

Digitale ongelijkheid bij ouderen: sterk onderschat

Meeste studies over ICT-gebruik bevragen **geen ouderen boven 74 jaar**

Cfr. rapport Koning Boudewijnstichting

- 2021: Wallonie: slechts 35 % van 75 plussers heeft een smartphone
- Statbel: 29 % van 55-74 jarigen met laag inkomen heeft thuis **geen internetaansluiting**
- 76 % van de senioren met inkomen < 1400 euro heeft zwakke digitale vaardigheden

Verlies aan financiële autonomie bij ontbreken van toegang tot cash of niet digitale bankdiensten

Meest scherp bij

- **oudste leeftijdsgroepen**
- **lage inkomens**
- **kort geschoolden**
- **alleenstaanden**

Klachten van OKRA-leden

Verlies van financiële autonomie: gedwongen afhankelijk worden van kinderen, kleinkinderen, familieleden, vrienden voor beheer eigen finances

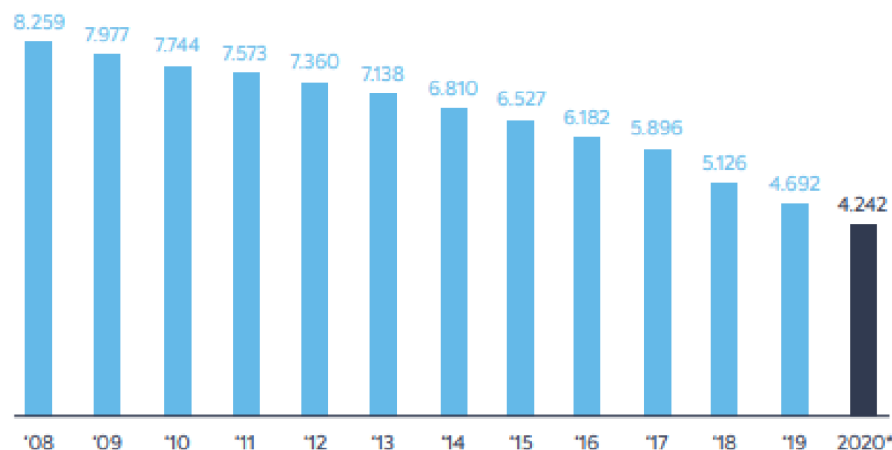
Ouderen hebben voorkeur voor persoonlijk contact en papieren communicatie

Onveiligheidsgevoelens bij online toepassingen (phishing)

Cfr advies OKRA bij wetsvoorstel 1286, C Lacroix, c.s.)

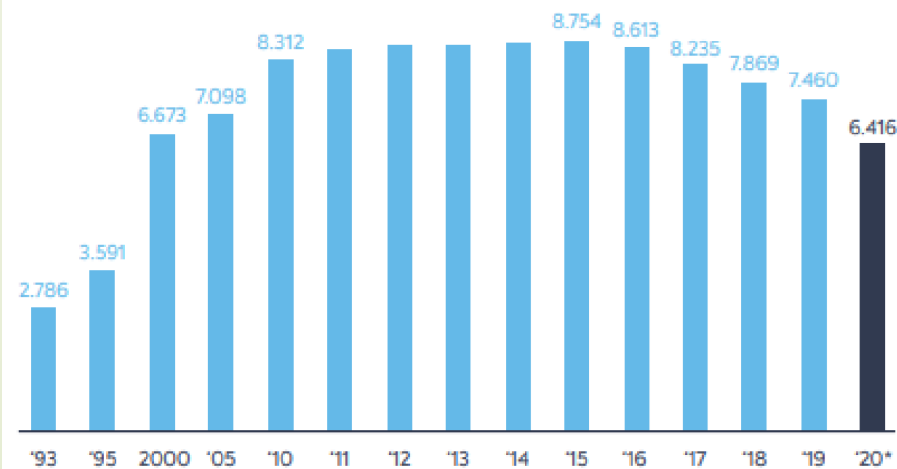
Succes petitie rond behoud geldautomaten: 28 000 handtekeningen

Totaal aantal bankkantoren (2008-2020*)

bron: Febelfin (*voorlopig cijfer)

totaal aantal geldautomaten

bron: Febelfin - exclusief bpost(*voorlopig cijfer)

Beoordeling bankenakkoord 31 maart 2023

1. Absoluut onvoldoende om afbouw geldautomaten te stoppen

- Akkoord vertrekt niet vanuit behoefte maar vanuit prognoses ATM operatoren
- In 2021 telde België nog 488 geldautomaten per 1 000 000 inwoners
- **Tussen 2015 en 2021 vermindering in België van 3154 geldautomaten** (8410 in 2015, 5256 in 2021) , halvering aantal bankkantoren op 12 jaar tijd (Febelfin,2021)
- Bankenakkoord: verdere daling tot **369 automaten per 1 000 000 inwoners**
- Gemiddelde Eurozone: **806 automaten per 1 000 000 inwoners**
- **Bankenakkoord:** naar 2369 lokaties met 3854 automaten in 2025 (cfr 8410 in 2015)
- Bankenakkoord: Tussen eind 2022 en eind 2025 extra sluiting van 1465 geldautomaten
- Bankenakkoord: daling aantal lokaties met automaat met 1503
- Bankenakkoord: bij minder dan 20 000 verrichtingen per jaar verdere sluiting van automaten
- Mikken op 60 000 verrichtingen per jaar : niet haalbaar voor minder dichtbevolkte gebieden

2. Vaag en niet bindend akkoord

Vb: lokaties van geldautomaten die gemakkelijk bereikbaar zijn met openbaar vervoer

Vb. “exploitanten verbinden er zich toe waar mogelijk te zorgen voor toegankelijkheid ervan”

Vb: geplande aantal locaties kan worden uitgesteld “als er geen geschikte locatie beschikbaar is”

Vb. Geen cijfers over dekkingsgraad op lokaal niveau per gemeente

Vb. 24 gratis geldopnames zonder “extra-kosten” : wat betekent “extra” ?

Wat dan wel nodig ?

- Limieten van een onderhandeld akkoord met banken zijn nu zichtbaar
- Nood aan afdwingbare bindende regelgeving
- Doorbreken strategie van banksector die mikt op tijdswinst, voldongen feiten, vrijheid van afbouw van cash automaten, minimale verplichtingen
- Elke deelgemeente minstens één bankautomaat
- In elke woonkern vanaf 500 inwoners
- Norm van 5 of 2 km afstand voor 95 of 98 % van de bevolking is voor oudste minder mobiele leeftijdsgroepen geen ernstig antwoord: té grote barrière
- Te realiseren door banken binnen korte dwingende tijdslijn, suppletief door overheidstussenkomst, investerings en exploitatiekosten kosten ten laste van banksector
- Verplicht aanbod van kosteloos niet digitaal bankieren: minimale dienstverlening